

Groen gebied, grijze randen

Quickscan van de aard, omvang en beleving
van (on)veiligheid in het buitengebied van
Zeewolde

Colofon

Opdrachtgever

Gemeente Zeewolde

Auteurs

Kyra van den Akker

Jolijn Broekhuizen

Uitgave

KA Research

's-Hertogenbosch, februari 2026

Inhoudsopgave

1.1	Aanleiding	5
1.2	Onderzoeksvragen quickscan	5
1.3	Methode.....	6
1.4	Beperkingen en reikwijdte quickscan	8
1.5	Leeswijzer.....	9
Hoofdstuk 2: Criminele activiteiten in het buitengebied		10
2.1	Diefstallen en inbraken	11
2.2	Benaderd door criminelen voor de verhuur en intimidatie	14
2.3	Waargenomen ondermijnende criminaliteit en onveiligheid	19
Hoofdstuk 3: Meldingsbereidheid.....		27
3.1	Melding maken	28
3.2	Reden om geen melding te maken	30
3.3	Voorkeur meldlocatie.....	32
Hoofdstuk 4: Handelingsperspectieven.....		33
4.1	Aanwezigheid in het gebied	34
4.2	Aanpakken problemen agrariërs	35
4.3	Verbeteren meldingsbereidheid	37
4.4	Verbeteren informatiepositie	39
Hoofdstuk 5: Samenvatting		42
5.1	Aard en omvang van de problematiek.....	43
5.2	Meldingsbereidheid van agrariërs en inwoners	44
5.3	Kwetsbaarheid van het buitengebied.....	45
5.4	Handelingsperspectieven.....	46

Hoofdstuk 1: Inleiding

A decorative white line graphic on a red background. It starts from the bottom left, goes diagonally up to the right, then diagonally down to the right, then diagonally up to the right, and finally diagonally down to the right, creating a series of peaks and valleys.

1.1 Aanleiding

In 2025 hebben zich in het buitengebied van Zeewolde meerdere inbraken en andere incidenten voorgedaan. Naar aanleiding hiervan is in de gemeenteraad de memo 'Veilig Buitengebied' opgesteld, waarin de behoefte werd uitgesproken om meer inzicht te krijgen in de veiligheidsproblematiek in het buitengebied.

Naar aanleiding hiervan heeft de gemeente Zeewolde KA Research en Bureau Broekhuizen gevraagd een quickscan uit te voeren. Het onderzoek richt zich op slachtofferschap van inbraken, het gebruikmaken van drugscriminelen van agrarische panden, het benaderen van inwoners, verschillende soorten problematiek en de meldingsbereidheid. Het doel is om deze aspecten systematisch in beeld te brengen en inzicht te krijgen in kwetsbaarheden en risico's voor het buitengebied.

Het uiteindelijke doel van dit onderzoek is om een breed en actueel beeld te krijgen van de veiligheidsbeleving in het buitengebied van Zeewolde en op basis daarvan handelingsperspectieven te formuleren die bijdragen aan een veiliger en weerbaarder buitengebied.

1.2 Onderzoeksvragen quickscan

Om een zo volledig mogelijk beeld te krijgen, richten we ons onderzoek op een aantal centrale vragen. Deze vragen zijn gezamenlijk afgestemd met de gemeente en ze vormden de leidraad voor zowel de gesprekken als de uiteindelijke analyse.

De onderzoeksvragen zijn als volgt:

- 1. Wat is de aard en omvang van de problematiek rondom (ondermijnende) criminaliteit en onveiligheid in het buitengebied van Zeewolde?**
  - a. Hoe vaak worden agrariërs benaderd door (vermoedelijke) criminelen?
  - b. Welk andere veiligheidsproblematiek en criminaliteitsvormen komen voor?
- 2. In hoeverre zijn agrariërs bereid om criminaliteit te melden bij een overheidsinstantie of MMA?**
  - a. Welke factoren beïnvloeden deze meldingsbereidheid?

- b. Waar en op welke manier doen agrariërs het liefst melding?
- 3. In hoeverre is het buitengebied van Zeewolde kwetsbaar voor criminele benadering?**
- a. In hoeverre zijn er op dit moment leegstaande loodsen en panden?
  - b. Wat zijn de toekomstplannen van de agrariërs?
  - c. Welke ideeën hebben zij over eventuele leegstaande panden in de toekomst?
- 4. Welke handelingsperspectieven zijn er voor het verbeteren van de veiligheid in het buitengebied van Zeewolde?**

1.3 Methode

Voor dit onderzoek hanteerden wij een tweeledige aanpak. We startten met een brede inventarisatie van de kwetsbaarheden en de veiligheidsbeleving in het buitengebied, gevolgd door een verdieping via groepsgesprekken met inwoners, ondernemers en professionals. De quickscan die wij uitvoerden is een compacte en praktische methode om een eerste overzicht te krijgen van deze thema's. Deze quickscan bestond uit twee onderdelen: een flitspeiling via een vragenlijst en verdiepende groepsgesprekken.

Flitspeiling via vragenlijst

Om een breed beeld te krijgen van de ervaringen en percepties van inwoners en ondernemers in het buitengebied, is een korte online vragenlijst afgenomen. De vragenlijst is erop gericht signalen en ervaringen rondom veiligheid en kwetsbaarheid te verzamelen.

De gemeente verspreidde de vragenlijst via een brief aan 332 adressen. De vragenlijst werd in totaal ingevuld door 100 inwoners en ondernemers uit het buitengebied van Zeewolde (een respons van 30%).¹ Deze respons is mogelijk negatief beïnvloed doordat in de door de gemeente

---

¹ In een vergelijkbaar onderzoek van Twynstra&Gudde naar veiligheid en meldingsbereidheid in het buitengebied (waarover later meer), werd een vragenlijst uitgezet onder 6.145 agrarische ondernemers in Zeeland, Noord-Brabant en Zuid-Gelderland en waren er 673 respondenten (11% respons).

verstuurde brief geen QR-code en een onjuiste link naar de vragenlijst stond. Er is later een brief nagestuurd met QR code en juiste link.

De onderzoekspopulatie van de vragenlijst betrof 100 respondenten. 62% was agrarisch ondernemer, 60% bewoner van het buitengebied, 15% had een ander soort onderneming in het buitengebied dan een boerderij of tuinbouwbedrijf en voor 2% van de respondenten was dit anders.

Tabel 1.1 Respondenten vragenlijst

Respondenten	Percentage
Agrarisch ondernemer	62
Bewoner	60
Ander soort onderneming dan een boerderij of tuinbouwbedrijf	15
Anders	2

Na afronding van de vragenlijst leverden wij tussentijds input aan de gemeente, zodat de eerste inzichten meegenomen konden worden in de zogenaamde knock and talk-gesprekken die zij in week 47 (2025) voerden bij een groot deel van de inwoners en ondernemers in het buitengebied.

Groepsgesprekken

De verdiepende fase bestond uit groepsgesprekken met twee typen deelnemers. Enerzijds professionals, zoals vertegenwoordigers van de gemeente, politie, LTO en andere erfbetreders die bekend zijn met het buitengebied. Anderzijds inwoners en ondernemers die wonen of werken in het buitengebied. Voor de gesprekken met professionals leverde de gemeente Zeewolde personen aan. Datzelfde was het geval voor inwoners en ondernemers in het buitengebied. Voor deze laatste groep maakten we ook gebruik van personen die in de vragenlijst van de flitspeiling aangaven mee te willen werken aan een verdiepend gesprek.

In totaal werden drie groepsgesprekken met professionals, één groepsgesprek en vier individuele teams- of telefoongesprekken met inwoners en ondernemers georganiseerd. De

---

² Let op: de respondenten mochten meerdere antwoorden geven, waardoor de aantallen optellen tot boven de 100%.

gesprekken duurden 0,5 tot 1,5 uur en vonden plaats tussen 16 december 2025 en 22 januari 2026. De gesprekken hadden als doel signalen en ervaringen te verzamelen, de problematiek in het buitengebied te verkennen en concrete aanknopingspunten voor beleid en samenwerking te identificeren.

Tabel 1.2 Overzicht geïnterviewde personen

Geïnterviewden (N=19)³
Gemeente BOA domein 2 (N=1)
Gemeente Openbare Orde en Veiligheid (N=1)
Inwoners/ondernemers (N=6)
Keurmerk Veilig Ondernemen (N=1)
Land- en tuinbouworganisatie Nederland (N=2)
Omgevingsdienst (N=1)
Politiemedewerkers basisteam en flexteam (N=5)
Platform Veilig Ondernemen (N=1)
Staatsbosbeheer (N=1)

Na de afronding van de veldwerkfase is de analyse uitgevoerd, waarbij de kwantitatieve resultaten van de quickscan werden gecombineerd met de bevindingen uit de kwalitatieve verdieping van de groepsgesprekken. Vervolgens is een conceptrapport opgesteld, waarin we een antwoord geven op de geformuleerde onderzoeksvragen. De gemeente kreeg de gelegenheid om feitelijke onjuistheden te corrigeren. Op basis hiervan is het definitieve eindrapport opgesteld en opgeleverd.

1.4 Beperkingen en reikwijdte quickscan

Dit onderzoek is uitgevoerd als een quickscan, gericht op het verkrijgen van een eerste beeld van de veiligheidsbeleving en kwetsbaarheden in het buitengebied. Het startte met een korte vragenlijst, die werd aangevuld met een beperkt aantal groepsgesprekken met inwoners,

---

³ Het is wel goed om op te merken dat het hier om een beperkte selectie van inwoners, ondernemers en professionals gaat. Zij zijn (mogelijk) niet representatief voor alle inwoners, ondernemers en professionals in het buitengebied van Zeewolde.

ondernemers en professionals om verdieping te bieden. Door deze opzet is het onderzoek praktisch en verkennend van aard en geen diepgaand onderzoek.

De bevindingen en aanbevelingen zijn specifiek voor het onderzochte buitengebied en kunnen niet zonder meer worden gegeneraliseerd naar andere gemeenten omdat elk buitengebied zijn eigen dynamiek en context heeft. Wel kon de beantwoording van enkele vragen uit de vragenlijst worden vergeleken met eerder onderzoek, namelijk *'De boer op'*⁴ door Broekhuizen, Mehlbaum en Van den Akker (2025) in Zeeland en Brabant en het onderzoek *'Weerbare boeren in een kwetsbaar gebied'* van Boelens en Groothuis (2020)⁵ waardoor bepaalde cijfermatige bevindingen in bredere context geplaatst konden worden.

Tot slot is het goed om te benoemen dat deze quickscan niet bedoeld is als een evaluatie van (de uitvoer) van de huidige aanpak van het buitengebied. De door ons geformuleerde handelingsperspectieven zijn daarom gebaseerd op het fenomeen en niet op de aanpak. We stellen bijvoorbeeld *wel* dat een bepaalde kwetsbaarheid of vorm van criminaliteit meer aandacht vraagt, maar *niet* op welke wijze de huidige aanpak (bijvoorbeeld de samenwerking) moet worden verbeterd.

1.5 Leeswijzer

Dit rapport bestaat uit vier hoofdstukken. In hoofdstuk 2 beschrijven we de aard en omvang van de veiligheidsproblematiek in het buitengebied, beginnend bij diefstallen, gevolgd door de kwetsbaarheden en verschillende vormen van criminaliteit die uit de vragenlijst en gesprekken naar voren kwamen. Hoofdstuk 3 gaat in op de meldingsbereidheid van inwoners en ondernemers: wie meldt, waarom soms niet en op welke manier doet men het liefst melding. In hoofdstuk 4 presenteren we de handelingsperspectieven die door inwoners, ondernemers en professionals zijn aangedragen. Hoofdstuk 5 sluit af met een samenvatting.

---

⁴ Broekhuizen, J., Mehlbaum, S., & van den Akker, K. (2025). De boer op: Quickscan van de aanpak veilig buitengebied in Brabant-Zeeland.

⁵ Boelens, M. & Groothuis S. (2020) Weerbare boeren in een kwetsbaar gebied. Over drugscriminaliteit en ondermijnende effecten daarvan op boeren en tuinders. TwynstraGudde.

Hoofdstuk 2: Criminele activiteiten in het buitengebied

In dit hoofdstuk wordt ingegaan op verschillende vormen van criminaliteit en onveiligheid in het buitengebied van Zeewolde, zoals ervaren door agrariërs en inwoners die hier wonen en werken. De resultaten uit de vragenlijst bieden een kwantitatief overzicht van de mate waarin respondenten te maken hebben gehad met diefstal, inbraken en benaderingen voor verhuur.

Vervolgens worden deze cijfers verdiept met kwalitatieve toelichtingen uit interviews door zowel inwoners, ondernemers en professionals, waarin geïnterviewden voorbeelden en context geven bij de incidenten. Ook wordt gekeken naar de perceptie van geïnterviewden over (vermoedelijk) crimineel gebruik van agrarische panden en terreinen, en in hoeverre zij dit in hun omgeving waarnemen of verwachten.

Achtereenvolgens gaan we in op diefstallen en inbraken (2.1), het benaderd worden door criminelen voor de verhuur (2.2) en verschillende (andere) vormen van ondermijnende criminaliteit en onveiligheid (2.3).

2.1 Diefstallen en inbraken

Aard en omvang

Meer dan de helft van de respondenten is wel eens slachtoffer geworden van diefstal of inbraak in het buitengebied van Zeewolde, waarvan een derde in het bedrijfspand (zie tabel 2.1). Er zijn 18 respondenten die een ander antwoord geven. Zij benoemen hierbij bijvoorbeeld dat er iets op het buitenterrein of uit de tuin is gestolen, zoals een aanhanger die buiten stond, een lamp van een bord, trekker of fiets. Sommigen geven aan dat er iets uit een schuur of loods is gestolen.

Tabel 2.1 Bent u wel eens slachtoffer geworden van diefstal of inbraak in het buitengebied van Zeewolde? U mag meerdere antwoorden kiezen. (N=100, meerdere antwoorden mogelijk)

Antwoordoptie	% ⁶
Ja, in mijn woning	7,0
Ja, in mijn bedrijfspand	35,0
Anders namelijk:	18,0
Nee	45,0

⁶ Let op: meerdere antwoorden mogelijk, waardoor het aantallen optellen tot boven de 100%.

Respondenten zijn gevraagd een toelichting te geven op de vormen van diefstal en inbraak die zij ervaren. Hieruit blijkt dat verschillende soorten inbraken voorkomen, waaronder: inbraak in privébezit, zoals woningen of auto's, inbraak in schuren, garages en andere bedrijfsruimtes, diefstal van landbouwvoertuigen en machines en diefstal van onderdelen, gereedschap en brandstof. Enkele concrete voorbeelden die uit de vragenlijst naar voren kamen:

- *“Er zijn spullen uit mijn schuur gestolen zoals een quad en gereedschappen. Verder hebben wij vaak te maken met het roven van brandstof uit onze materialen.”*
- *“Diefstal in de nacht van een zo goed als nieuwe warm water hogedrukreiniger.”*
- *“Uit onze schuur is de gazonmaaier gestolen en uit onze garage onze elektrische fietsen.”*
- *“Voor de meeste bedrijven is de diefstal van goederen uit bedrijfsloodsen het grootste probleem in combinatie met de geringe inzet(mogelijkheden) van de politie. Het leidt tot nog toe nergens tot een heterdaad of directe aanhouding.”*
- *“Onze vrachtwagen is al eens helemaal leeg gestript op Trekkersveld toen deze in het dock stond. Containers leeggeroofd met elektrakabels, inbraak en drugs blijft een grote problematiek in de samenleving.”*

In interviews geven professionals aan dat het soms lijkt alsof inbraken op bestelling plaatsvinden, omdat dezelfde soorten spullen herhaaldelijk worden meegenomen. De meest genoemde gestolen voorwerpen in zowel de vragenlijst als de interviews zijn trekkers, grasmaaiers, brandstof, GPS-systemen en gereedschap. Deze diefstallen vinden voornamelijk plaats uit schuren en bedrijfsloodsen.

Mobiel banditisme

Verschillende geïnterviewden vertellen dat er bij inbraken en diefstallen in het buitengebied van Zeewolde sprake is van een mate van georganiseerdheid. Zij spreken daarbij van mobiel banditisme vanuit Oost-Europa. Als er personen worden aangehouden in het buitengebied voor inbraken komen ze vaak niet uit Nederland en hebben ze geen vaste woon- of verblijfplaats in de buurt van de inbraak of zelfs in Nederland. In die zin lijken de inbrekers dus niet lokaal actief, maar eerder landelijk of zelfs internationaal. De georganiseerdheid blijkt uit voorverkenningen die met drones die worden waargenomen en 'professionele' werkwijze die inbrekers hebben. Ze weten bijvoorbeeld precies hoe ze voertuigen op andere banden moeten zetten zodat ze in een container passen. Dit is voor een leek of een individu een onbegonnen klus, vertellen geïnterviewden. Een van de professionals vertelt:

“Bekend is ook dat het groeperingen zijn die vooral vanuit het buitenland komen. Mobiel banditisme. Er is onlangs nog een zaak geweest dat daar een hele partij gestolen goederen in Litouwen zijn aangetroffen, allemaal hiervandaan. Als je het vanuit hier in zulke grote getalen naar het buitenland krijgt, dan kun je niet anders zeggen dan dat het georganiseerd moet zijn ... Ook zie je het in details: van grote voertuigen worden ook nog even banden verwisseld en dat soort dingen. Dat krijg je niet zomaar als boefje voor elkaar. Dan weet je echt wel wat je aan het doen bent.”

Kwetsbaarheden

Uit interviews komen verschillende kwetsbaarheden van het buitengebied van Zeewolde naar voren als het gaat om inbraken en diefstallen.

Ten eerste de uitgestrektheid van het gebied, waarin weinig toezicht aanwezig is. Verschillende geïnterviewden ervaren dat door de lange aanrijtijd van de politie – vanwege de uitgestrektheid van het gebied en beperkte capaciteit van de politie – daders van een diefstal zelden op heterdaad betrappt worden. Een van de geïnterviewden zegt:

“Als zij in de Noordpolder een schuur leeghalen en wij rijden net in de Zuidpolder... Stel: we krijgen een melding heterdaad, ben je even goed nog 20 minuten onderweg voordat je er bent. Dan hebben ze alle tijd om alle kanten op te gaan, dan ben je ze kwijt. Dat is gewoon de moeilijkheid en je kan niet met één auto die hele polder dicht gaan gooien, dat werkt niet.”

Ten tweede benoemen meerdere geïnterviewden dat het kwetsbaar is dat agrariërs niet altijd hun bezittingen goed beschermen. Zij doen hun woning bijvoorbeeld niet altijd op slot en laten sleutels vaak in deuren en machines zitten. Geïnterviewden geven aan dat dit te maken heeft met plattelandscultuur: *“hier hoeven de deuren niet op slot”*, maar ook met praktische overwegingen. Zo is het tijdens het oogstseizoen vaak erg druk en staan loodsdeuren overdag vaak open (soms ook 's nachts), omdat mensen voortdurend in en uit moeten kunnen rijden. In de praktijk wordt het door sommige agrariërs als onwerkbaar gezien om met sleutels te werken, aangezien het om veel verschillende personen gaat en sleutels kwijt kunnen raken. Dit geldt ook voor machines en trekkers die door meerdere personen worden gebruikt. Tegelijkertijd erkennen geïnterviewden dat deze werkwijze diefstal in de hand werkt en de kwetsbaarheid vergroot. Zij geven aan dat hier eigenlijk maatregelen nodig zijn, maar dat deze in de dagelijkse praktijk lastig te organiseren zijn.

Sommige inwoners en ondernemers geven wel aan zelf al maatregelen te hebben genomen om inbraken tegen te gaan, zoals het aanschaffen van een hond, het plaatsen van camera's, een hek of bewegingssensoren met fel licht op het erf, en het gebruik van goede sloten. Andere geïnterviewden benadrukken echter dat dit slechts een beperkte groep betreft en dat een groot deel van de inwoners en ondernemers hier nog weinig rekening mee houdt. Een derde kwetsbaarheid die door één geïnterviewde naar voren is gebracht betreffen de molenpaden. Deze paden worden door deze geïnterviewde als een risicovol 'achterommetje' gezien om ongezien bij boeren op het erf te komen. Er zijn wel hekken, maar deze vormen vaak geen barrière: ze zijn vaak niet op slot en de codes van het hek zijn alom bekend.

2.2 Benaderd door criminelen voor de verhuur en intimidatie

Ervaren benadering

Van de respondenten geeft 26% aan dat ze weleens iemand aan de deur hebben gehad die het agrarische bedrijfsgebouw/-terrein wilde gebruiken, waarbij het vermoeden was dat de intenties verband hielden met drugscriminaliteit. Dat aandeel ligt hoger dan bij twee onderzoeken die in Brabant-Zeeland zijn uitgevoerd in 2020 en 2025.⁷

Tabel 2.2 Heeft u zelf weleens iemand aan de deur gehad die uw agrarische bedrijfsgebouw/-terrein wilde gebruiken, waarbij u vermoedde dat zijn/haar intenties verband hielden met drugscriminaliteit? N=97

Antwoordoptie	% Zeewolde	% Twynstra-Gudde 2020 (Boelens en Groothuis)	% Brabant-Zeeland 2025 (Broekhuizen, Mehlbaum en van den Akker)
Ja	25,8	17	17,1
Nee	74,2	83	82,9
Totaal	100	100	100

⁷ Hierbij is exact dezelfde vraagstelling gehanteerd, zodat de bevindingen met elkaar te vergelijken zijn.

In alle interviews komen voorbeelden naar voren van personen die benaderd zijn met een verzoek om een schuur te verhuren, waarbij het idee bestaat dat dit verzoek van criminelen afkomstig is. Volgens geïnterviewden komt dit jaarlijks voor in het buitengebied van Zeewolde. Meestal gebeurde dit via een briefje in de brievenbus met een aanbod dat financieel gezien te aantrekkelijk lijkt om waar te zijn. Op sommige briefjes werd zelfs expliciet het doel, zoals een hennepkwekerij vermeld of kwam het voor dat bij telefonisch contact het beoogde gebruik direct werd genoemd. De benadering lijkt vaak niet gericht op een specifiek, kwetsbaar persoon; soms krijgt de hele straat een briefje. Naast benaderingen per post melden enkele respondenten ook dat iemand aan de deur kwam met een opvallend verhaal.

Intimidatie bij de ervaren benadering

Van de 24 respondenten uit het buitengebied van Zeewolde die een benadering hebben meegemaakt, voelden 3 respondenten (13%) zich hierdoor geïntimideerd en 4 een beetje (17%). Vanwege het relatief lage aantal respondenten moeten we voorzichtig zijn met het maken van vergelijkingen met het onderzoek in Brabant-Zeeland in 2020 en 2025. Als we de categorieën 'ja' en 'een beetje' samennemen, dan lijken de verschillen niet heel groot (zie tabel 2.3).

Tabel 2.3 Voelde u zich geïntimideerd door de benadering van deze persoon of personen? N=24

Antwoordoptie	% Zeewolde	% Twynstra-Gudde 2020 (Boelens en Groothuis)	% Brabant-Zeeland 2025 (Broekhuizen, Mehlbaum en van den Akker)
Ja	12,5	5	6,0
Een beetje	16,7	31	24,9
Nee	70,8	64	69,2
Totaal	100.0	100	100

Verschillende respondenten hebben een toelichting gegeven op de benadering. Een aantal van hen geven aan dat de benadering plaatsvond via een brief in de brievenbus. Anderen benoemen dat er iemand aan de deur kwam met de vraag om een ruimte voor de verhuur. Door enkelen wordt aan de orde gebracht dat een 'nee' zonder problemen werd geaccepteerd. Anderen stellen

dat zij het verdacht vonden dat de personen die hen benaderden in een dure auto reden, een (te) hoog huurbedrag voorstelden, met cash wilden betalen en *“alles zelf kunnen regelen”*. Enkele voorbeelden van gegeven antwoorden:

- *“Gladde jongens die in een te dure auto rijden, die ruimte willen huren voor dierenbenodigdheden. Kenteken gecheckt en was vals. Ik heb beleefd gezegd dat ik geen ruimte en interesse had. Geen probleem verder.”*
- *“Loods te huur aangeboden. Briefje in de brievenbus met een telefoonnummer, dit gebeld en werd een voorstel gedaan van een bizar hoog huurbedrag en vooruitbetalen in cash. Rook meteen onraad, dus gemeld dat hij nooit meer contact moest zoeken.”*
- *“Ze kunnen alles regelen, stroom is niet noodzakelijk hoor dat regelen wij wel. U mag alleen zelf niet in de schuur komen.....”*

Twee geïnterviewden die een benadering hadden meegemaakt, gaven aan zich in eerste instantie niet geïntimideerd te hebben gevoeld door de persoon die contact met hen zocht. Volgens hen speelt intimidatie pas later in het proces, wat ze hebben gezien bij andere eigenaren die wel met de ‘foute’ huurders in zee gingen. Toen deze eigenaren de huurders aanspraken op hun activiteiten, ontstond er volgens de geïnterviewden wel een sfeer van intimidatie en heftige bedreiging. Ze gaven aan dat men bij de eerste benadering ‘nee’ kan zeggen, maar dat als men ‘ja; zegt het lastig wordt om hier later weer uit te stappen. Wanneer de verhuur direct werd geweigerd, is de ervaring dat het contact ook meteen stopt. Er is tot nu toe geen situatie bekend van intimidatie of bedreiging bij een eerste benadering.

Inschatting crimineel gebruik

Van de respondenten uit het buitengebied van Zeewolde denkt 20% dat het veel voorkomt dat drugscriminelen gebruikmaken van agrarische bedrijfsgebouwen/-terreinen en 7% zeer veel (zie tabel 2.4 op de volgende pagina). Als we de categorieën ‘veel’ en ‘zeer veel’ samennemen, dan ligt dit totaal in Zeewolde (27%) wat lager dan in Brabant-Zeeland in 2020 (35%) en 2025 (34%). Dit is enigszins verrassend, omdat het aandeel dat zelf benaderd was wel hoger ligt (weergegeven in de vorige paragraaf).

Tabel 2.4 Hoe vaak denkt u dat drugscriminelen gebruikmaken van agrarische bedrijfsgebouwen/-terreinen? N=97

	% Zeewolde	% Twynstra-Gudde 2020 (Boelens en Groothuis)	% Brabant-Zeeland 2025 (Broekhuizen, Mehlbaum en van den Akker)
Niet	0,0	3	2,3
Weinig	6,2	9	5,5
Soms	40,2	41	45,7
Veel	19,6	31	29,9
Zeer veel	7,2	4	3,6
Weet ik niet	26,8	12	12,9
Totaal	100,0	100	100,0

62% weet dat drugscriminelen wel eens gebruik hebben gemaakt van agrarische bedrijfsgebouwen of -terreinen in het buitengebied van Zeewolde (tabel 2.5). Dit aandeel is wat lager dan in Brabant-Zeeland in 2020 (67%) en 2025 (70%). Het deel dat het niet weet is bij respondenten uit Zeewolde vrij hoog (36%) en hoger dan in Brabant-Zeeland in 2020 en 2025 (resp. 22% en 20%).

Tabel 2.5 Hebben drugscriminelen zover u weet weleens gebruik gemaakt van agrarische bedrijfsgebouwen/-terreinen in het buitengebied van Zeewolde? N=97

Antwoordoptie	% Zeewolde	% Twynstra-Gudde 2020 (Boelens en Groothuis)	% Brabant-Zeeland 2025 (Broekhuizen, Mehlbaum en van den Akker)
Ja	61,9	67	69,9
Nee	2,1	11	10,3
Weet ik niet	36,1	22	19,8
Totaal	100,0	100	100

Kwetsbaarheid: leegstaande panden

Leegstaande panden in het buitengebied kunnen een risico vormen voor misbruik door criminele activiteiten. Door beperkt toezicht en beperkt zicht op het gebruik van een dergelijk pand kunnen deze aantrekkelijk zijn voor illegale bewoning, opslag of andere ondermijnende activiteiten.

Van de respondenten geeft 7% aan een leegstaande woning (3,6%) of schuur/loods (3,6%) te hebben. Van deze zes respondenten hebben er twee al een concreet plan voor de leegstaande locatie(s): 'geprobeerd te verhuren' en 'slopen'. Vier hebben nog geen concreet plan.

Tabel 2.6 Heeft u op dit moment een leegstaand pand in het buitengebied? N=84

Antwoordoptie	% ⁸
Leegstaande woning	3,6
Leegstaande loods/schuur	3,6
Nee	92,9

Tabel 2.7 Heeft u al concrete plannen wat u gaat doen met deze leegstaande locatie(s)? N=6

Antwoordoptie	%
Ja, namelijk: 1) geprobeerd te verhuren 2) slopen	33,0
Nee	66,7

Professionals geven aan dat zij weinig zicht hebben op wat er speelt in de schuren en dat zij het vermoeden hebben dat *“er meer speelt dan dat wij weten”*. Professionals vertellen dat het lijkt alsof er steeds meer schuren leeg komen te staan vanwege wisselende bestemmingen (van agrarische- naar woonbestemming) en vanwege administratieve rompslomp wat het herbestemmen van een leegstaande locatie bemoeilijkt.

Inwoners en professionals maken zich specifiek zorgen over een groenstrook tussen de Veluwe en de Oostvaardersplassen in Zeewolde, waar veel personen die woningen en bedrijfspanden hadden zijn uitgekocht in verband met de voorgenomen ontwikkeling van een natuurgebied. Deze ontwikkeling is uiteindelijk niet doorgegaan, maar de panden zijn blijven staan. Volgens

---

⁸ Let op: meerdere antwoorden mogelijk, waardoor het aantallen optellen tot boven de 100%.

inwoners worden deze momenteel antikraak verhuurd, waardoor de nieuwe bewoners vaak weinig binding hebben met de buurt en het buitengebied van Zeewolde.

“De schuren staan leeg, want alleen de huizen worden verhuurd. Dan, daar komen antikraak mensen in. Die schuren mogen ze niet gebruiken. Maar er is nu al een paar keer wel voorgekomen dat die schuren wel gebruikt worden zonder dat de eigenaar dat weet. Dan denk ik, dan kun je wel weten wat je er allemaal tegen kan doen. Maar als je niet weet dat het gebeurt en wat iemand daar doet. Dan gebeurt het alsnog.”

Geïnterviewden geven aan dat dit leidt tot een afname van de sociale cohesie en het 'ons-kent-ons'-gevoel in het buitengebied wat gezien wordt als een risico. Twee andere risico's die worden geschetst is de leeftijd van sommige bewoners in het buitengebied of inwoners met geldnood.

2.3 Waargenomen ondermijnende criminaliteit en onveiligheid

Uit tabel 2.8 op de volgende pagina blijkt dat drugsdealen op straat relatief het meest is waargenomen door respondenten in de afgelopen 12 maanden: 12% weet dit zeker en 18% denkt dit, maar weet dit niet zeker. In iets mindere mate is dumpen van drugsafval waargenomen (7% zeker, 10% niet zeker). Andere vormen, zoals drugsdealen vanuit een pand, hennepsteelt en opslag van wapen, explosieven of zwaar vuurwerk is maar door een enkeling waargenomen.

Tabel 2.8 Heeft u in het buitengebied van Zeewolde in de afgelopen 12 maanden de volgende activiteiten gezien of hiervan een vermoeden gekregen? N=100

Antwoordoptie	Ja, dat weet ik zeker	Ja, al weet ik dat niet zeker	Nee	Weet ik niet
Drugsdealen op straat	12,2	17,8	63,3	6,7
Dumpen van drugsafval	6,7	10,1	70,8	12,4
Hennepsteelt	2,2	5,6	80,0	12,2
Arbeidsuitbuiting (Gedwongen werken onder slechte voorwaarden en loon.)	2,2	1,1	82,2	14,4
Drugsdealen vanuit een pand	2,0	3,3	82,2	12,2
Opslag van wapens, explosieven of zwaar vuurwerk	1,1	0,0	87,6	11,2

Gedwongen sekswerk	0	0	92,2	7,8
Witwassen (Witwassen is geld dat met misdaad is verdiend uitgeven of investeren, zodat het legaal lijkt.)	0	3,4	80,9	15,7
Productie of opslag van harddrugs of grondstoffen van harddrugs	0	5,6	74,4	20,0

Hieronder worden in willekeurige volgorde verschillende waargenomen vormen van ondermijning en criminaliteit nader besproken, waarbij we gebruik maken van bevindingen uit de interviews met professionals en inwoners.

Productie of opslag van harddrugs of grondstoffen van harddrugs

Van de respondenten van de vragenlijst (inwoners van het buitengebied) geeft niemand aan zeker te weten dat productie of opslag van harddrugs of grondstoffen van harddrugs in de afgelopen 12 maanden in Zeewolde voorkwam en 5,6% heeft hier alleen een vermoeden van.

In vrijwel alle verdiepende interviews komt naar voren dat er in het buitengebied van Zeewolde wel eens stashlocaties van drugs zijn aangetroffen.⁹ De exacte omvang van de productie of opslag van harddrugs of grondstoffen van harddrugs is onbekend, omdat een deel hiervan niet zichtbaar is voor de politie.

Een voorbeeld dat door verschillende geïnterviewden is gegeven, betreft de situatie van een bewoner uit het buitengebied van Zeewolde die een schuur had verhuurd aan derden. We beschrijven de casus in tekstvlak op de volgende pagina.

---

⁹ Deze situaties zijn voor inwoners en ondernemers in het buitengebied mogelijk minder zichtbaar en komen daardoor nauwelijks naar voren in de vragenlijst, terwijl professionals ervan op de hoogte zijn.

Casus 1: Bedreiging op een erf door gebruik als stashlocatie

Een bewoner in het buitengebied werkte overdag en was alleen vroeg in de ochtend en laat in de avond thuis, waardoor er overdag weinig toezicht op het terrein was. Op een dag was de bewoner vanwege omstandigheden wel thuis en zag de bewoner een vrachtwagen het erf op rijden. De bewoner merkte dat er iets niet klopte. Toen de bewoner naar buiten ging om de situatie te onderzoeken, werd de bewoner bedreigd met een vuurwapen. Later bleek dat het terrein was gebruikt als stashlocatie voor drugs. Na melding bij de politie werd de vrachtwagen van de snelweg gehaald en werden de aanwezigen gecontroleerd. Er werd drugs gevonden en het pand werd voor een half jaar gesloten.

Deze casus wordt door een groot deel van de geïnterviewden genoemd als een situatie die laat zien welke risico's het verhuren van een pand aan criminelen met zich meebrengt voor bewoners in het buitengebied.

Drugsdealen op straat of vanuit een pand

Drugsdealen op straat is door 12% van de respondenten zeker waargenomen in het buitengebied van Zeewolde en door 18% vermoedelijk (bij drugsdealen uit een pand gaat het respectievelijk om 2,0% zeker en 3,3% vermoedelijk). Geïnterviewden vertellen echter dat zij dealen op verschillende plekken in het buitengebied regelmatig waarnemen, bijvoorbeeld bij de Reigerplas, parkeerplaats Biezenburcht en inhammen van de weg of op windmolenpaden. Uit de vragenlijst komt hierover het volgende naar voren:

- *“Achter in het bos, op het fietspad langs de vaart of de botenhellingen daar schijnen drugskoeriers te lopen/fietsen/of met scooter/auto.”*
- *“We zien vaak onzure types die elkaar kortstondig ontmoeten een hand geven en in de auto weer springen en wegrijden. Dit gebeurt vaak bij de inhammen langs de wegen in het buitengebied en op de windmolenpaden die direct aan de weg liggen. Voordat je hebt gebeld zijn de vogels alweer gevlogen.”*
- *“Op Trekkersveld is er veel overlast van drugsdealen, opslag. Zijn ook steeds meer onzure types daar op straat te vinden. Enorm veel vrachtwagens die op het industrieterrein parkeren en overnachten en 's nachts daar over straat zwerven. Al met al zie je wel een*

steeds grotere problematiek. We hebben zelfs al een paar keer mensen aangesproken in de avond omdat ze stonden te wachten op een dealer. Ook de politie gebeld. Die konden niets dan alleen identificatie controleren.”

Dumpen van drugsafval

Van de respondenten van de vragenlijst heeft 7% dumpen van drugsafval zeker waargenomen in het buitengebied van Zeewolde en 10% vermoedelijk. Geïnterviewden halen hier situaties aan waarin tabak was gedumpt of kleine hoeveelheden drugsafval. Grote drugsdumpingen hebben ze niet zo snel paraat, maar wel is er dagelijkse overlast van dumpingen van (grote) lachgas cilinders. Geïnterviewden vragen zich af of er genoeg kennis is over het dumpen van drugsafval bij professionals om het voldoende te signaleren en er vervolgens ook wat mee te kunnen doen. Dit kan namelijk in jerrycans langs de weg, maar mogelijk zijn er ook andere manieren waar geen zicht op is.

“Maar je hebt ook niet de expertise. En anders had je echt heel specifiek op dat soort zaken en die milieuwetgeving moeten focussen. Dat is bijna een universitaire studie die je dan moet doen.”

Hennepteelt

Enkele inwoners hebben in de afgelopen 12 maanden zeker (2,2%) of misschien (5,6%) hennepteelt in het buitengebied van Zeewolde waargenomen. Hennepkwekerijen zijn niet top-of-mind bij de geïnterviewde bewoners en professionals. Zij geven aan dat hier geen informatie over bekend is. Wel is er soms overlast van afvaldumpingen die vermoedelijk afkomstig zijn van hennepkwekerijen wat een signaal kan zijn dat hennepteelt dus weldegelijk plaatsvindt. Een van de geïnterviewden vertelt:

“We hebben sowieso wel eens in de zoveel tijd een wietkweker die het te warm onder de voeten krijgt en die dan heel gefaseerd hele installaties afvoert in het buitengebied. Ik denk dat het ook bijna wel wekelijks is dat we kweekgrond of plantenresten zien.”

Arbeidsmigranten en arbeidsuitbuiting

In het buitengebied van Zeewolde zijn veel arbeidsmigranten gehuisvest en er is sprake van seizoensgebonden arbeid, met name in de agrarische sector, geven inwoners en professionals

aan. Professionals geven aan soms schrijnende situaties waar te nemen met betrekking tot signalen van arbeidsuitbuiting. Zij constateren slechte huisvesting, slecht onderhouden woningen, hoge huurprijzen en overlast op het arbeidsmigrantencomplex. Een specifiek voorbeeld hiervan uit de interviews is:

“Ik wil het in ieder geval ook nog hebben over illegale bewoning. Ik denk dat dat echt onderschat is. Op heel veel erven vindt bewoning plaats door gastarbeiders. Soms is dat gelegaliseerd, maar je ziet ook op behoorlijk veel erven een stacaravan staan. Daar zitten bijvoorbeeld Polen en Roemenen in. Daar wordt huur voor betaald, maar hebben wij helemaal geen zicht op. Ik vind het schrikbarend met hoeveel zij in dezelfde ruimte wonen. Daar wil je niet leven. Ik denk dat daar een bepaalde vorm van mensenhandel of uitbuiting in plaatsvindt.”

Tegelijkertijd blijken er weinig concrete voorbeelden bekend van expliciete (vermoedens van) arbeidsuitbuiting in het buitengebied. Dit duidt mogelijk op een beperkte zichtbaarheid van de problematiek, zowel voor inwoners als voor professionals. Een professional benadrukt dat vooral illegale bewoning en huisvesting van arbeidsmigranten wordt onderschat en mogelijk een voedingsbodem vormt voor uitbuiting.

Naast de problematische huisvestingssituatie benoemt een geïnterviewde ook een specifiek risico dat verband houdt met het huisvesten van migranten door hun eigen werkgever. Zo worden arbeidsmigranten soms plotseling uit hun woning gezet, bijvoorbeeld wanneer zij hun huur niet meer kunnen betalen of hun werk verliezen. Dit leidt er in sommige gevallen toe dat mensen in tentjes in het buiten- of bosgebied verblijven, in hun auto wonen of tijdelijk onderdak zoeken op campings.

Opslag van wapens, explosieven of zwaar vuurwerk

De opslag van wapens is wel eens aangetroffen in het buitengebied, wordt in een interview verteld. Dit werd toen waargenomen in combinatie met drugs. Een van de geïnterviewden zegt: *“Als je kilo's hebt, dan heb je ook wapens”*. Verder zijn hier geen concrete voorbeelden van. Een professional ervaart de laatste jaren bij controles meer wapens aan te treffen, bijvoorbeeld bij daklozen die zich willen kunnen verdedigen: *“Bij elke tent of boot ligt een wapen. Een honkbalknuppel of machete”*.

Verkeersveiligheid

Zowel inwoners als ondernemers ervaren verkeersveiligheid als een structureel aandachtspunt in het buitengebied. Zij geven aan dat er regelmatig onveilige situaties ontstaan, vooral voor fietsers. Wegen in het buitengebied zijn volgens hen vaak smal, slecht verlicht en niet ingericht op gemengd gebruik door auto's, fietsers en landbouwverkeer. Ook benoemen inwoners dat wegen die bedoeld zijn voor bestemmingsverkeer regelmatig als doorgaansroute worden gebruikt, met hogere snelheden en meer verkeersdruk tot gevolg.

Daarnaast wordt het onderhoud van wegen en bermen als onvoldoende ervaren, waardoor het gevoel ontstaat dat het buitengebied minder prioriteit krijgt dan de kern van Zeewolde. Het gebrek aan straatverlichting, met name op belangrijke fietsroutes zoals Zeewolde–Harderwijk, draagt bij aan onveiligheidsgevoelens, ook bij kinderen die hierdoor niet alleen in het donker durven of mogen fietsen.

Criminele verkenningen

In interviews komt naar voren dat er voertuigen en drones in het buitengebied van Zeewolde waargenomen worden, waarvan men denkt dat deze gebruikt worden ter verkenning van kansen voor criminele activiteiten. Vanuit deze voertuigen¹⁰ en drones worden videobeelden gemaakt van de bebouwing en erven van de ondernemers en inwoners. Deze 'criminele verkenningen' worden vaak gekoppeld aan diefstallen en inbraken.

Overlast in het buitengebied

In de interviews is overlast een veelbesproken thema, vooral door afvaldumpingen. Zowel professionals als inwoners signaleren regelmatig dat afval langs de weg of op afgelegen plekken wordt achtergelaten, vaak om kosten te besparen. Een professional geeft aan dat men verwacht dat deze overlast kan toenemen nu recent het diftar-systeem¹¹ is ingevoerd. Dat kan ertoe leiden dat mensen hun afval vaker in het buitengebied dumpen. Nu worden er al kleine hoeveelheden luiers tot grote hoeveelheden bedrijfs- of tuinafval aangetroffen, of restanten van leeggehaalde

---

¹⁰ Een inwoner spreekt over een mogelijke verkenner die op de fiets aan het filmen was.

¹¹ Een diftar-systeem is een afvalinzamelsysteem waarbij huishoudens betalen naar verhouding van de hoeveelheid restafval dat ze aanbieden (bijvoorbeeld per kilo, per keer legen of per zak).

bedrijfspannen of snoeiafval van agrariërs. Omdat de dader vaak onbekend is, zijn de opruimkosten hoog vaak niet te verhalen.

“Ze hebben ze nu net een diftar-systeem ingevoerd. Dat kan ook straks in het buitengebied gaan gebeuren ... Dat je in feite je afval per kilo gaat betalen. Dus die kosten gaan oplopen voor mensen. En uit norsheid gooi je het in het buitengebied, want dan hoef je niet te betalen. Daar komt het op neer. Dus dumpen afval, niet per se drugsafval. Nee, maar is lachgas dan drugsafval? Is een zakje wiet drugsafval? Niet die emmers met aceton die je op tv ziet. Dat heb ik hier niet meegemaakt.”

Ook is er een signaal van overlast door jongeren die samenkomen in het bos bij verschillende slagbomen van Staatsbosbeheer en bij de Reigerplas. Zij veroorzaken daar overlast door het gebruik van drank en drugs en soms ook intimidatie.

In een interview komt het gebied van het Hulkesteinse Bos en Hosterwold naar voren vanwege overlast door seksueel getinte activiteiten. Volgens de geïnterviewde heeft het bosgebied een negatieve reputatie als ontmoetingsplek voor seksuele activiteiten in de openbare ruimte, waaronder volgens de geïnterviewden ook prostitutie voorkomt.

Tweemaal kwam ter sprake dat jongeren, vaak van zestien jaar tot begin dertig, voor overlast zorgen door drugs- en alcoholgebruik in het buitengebied bij de Biesenburcht, Nijkerkerweg of bij verschillende inhammen langs de weg waar zij met auto's staan. Zij laten vaak afval achter en bezorgen de politie en omgevingsdiensten extra werk, omdat dit opgeruimd moet worden. Sommige groepen zouden volgens professionals ook een verhoogd risico op crimineel gedrag met zich meebrengen.

“Dit gaat echt om jongeren tussen de zestien en de wat ouderen tussen eind twintig en begin dertig. Die hebben net een auto en gaan dan naar buiten toe ... Die gaan daar dan drugs nuttigen, drank nuttigen en laten alles achter. Die spreken we dan wel eens aan ... en dat zijn toch wel aanstaande draaideurcriminelen.”

Daarnaast wordt door professionals en inwoners gewezen op een bredere groep kwetsbare personen die zich in het buitengebied en bos ophouden, waaronder zogenoemde stads- en bootnomaden. Dit was volgens hen eerst met name een probleem in Almere, maar lijkt nu ook in Zeewolde steeds meer te spelen. Deze groep bestaat uit een diverse populatie, variërend van mensen die geen woning kunnen krijgen tot personen waarvoor geen passende dag- of nachtopvang beschikbaar is, zoals staatlozen of verslaafden. Zij verblijven vaak langdurig in tenten, caravans of boten in het buitengebied en bos. Geïnterviewden beschrijven dat deze

situaties gepaard gaan met veiligheids- en leefbaarheidsproblemen, zoals afvaloverlast, het stropen van vissen, de aanwezigheid van dealers, angst onder inwoners omdat deze personen ook regelmatig steekwapens bij hebben om zich te verdedigen. Ook komen gevaarlijke situaties die ontstaan door brand of koolmonoxidevergiftiging op bootjes in interviews naar voren.

Hoofdstuk 3:

Meldingsbereidheid

In dit hoofdstuk wordt de meldingsbereidheid van agrariërs en inwoners van het buitengebied van Zeewolde besproken. Het doel is inzicht te krijgen in waarom mensen wel of niet melding maken van verdachte situaties. Deze inzichten kunnen de gemeente helpen bij het verbeteren van communicatie en het stimuleren van het maken van meldingen om risico's en misstanden beter te beheersen.

Achtereenvolgens wordt ingegaan op het maken van meldingen (3.1), de redenen om geen melding te doen (3.2) en de voorkeuren voor meldlocaties (3.3).

3.1 Melding maken

De 51 respondenten die één of meerdere vormen van criminaliteit hebben gezien (zoals weergegeven in tabel 2.8 in het vorige hoofdstuk), is gevraagd of ze dit gemeld hebben. Dit bleek bij 30% het geval te zijn: 10% meldde elke keer, 20% soms.

Tabel 3.1 Heeft u van deze situatie(s) een melding gedaan bij een organisatie of (overheids)instantie? N=51

Antwoordoptie	Aantal	%
Ja, elke keer	5	9,8
Ja, soms	10	19,6
Nee	36	70,6
Totaal	51	100,0

Om breder dan alleen van de respondenten die criminaliteit hebben waargenomen een beeld te krijgen van de bereidheid tot het melden van criminaliteit, is aan alle respondenten gevraagd wat ze zouden doen als ze zouden vermoeden dat drugs geproduceerd, opgeslagen of gedumpt wordt op een agrarisch bedrijfsterrein. Van de respondenten uit Zeewolde zou 78% dit naar eigen zeggen melden (zie tabel 3.2). Dit aandeel ligt hoger dan in Brabant-Zeeland in 2020 (62%) en 2025 (70%).

Tabel 3.2 Op het moment dat u zou vermoeden dat drugs geproduceerd, opgeslagen of gedumpt wordt op een agrarisch bedrijfsterrein, zou u dit melden? N=81

Antwoordoptie	% Zeewolde	% Twynstra-Gudde 2020 (Boelens en Groothuis)	% Brabant-Zeeland 2025 (Broekhuizen, Mehlbaum en van den Akker)
Ja	77,8	62	69,5
Nee	7,4	7	4,7
Weet ik niet	14,8	31	25,8
Totaal	100,0	100	100,0

Uit bovenstaande komt een duidelijk verschil naar voren tussen het daadwerkelijke meldgedrag (zie tabel 3.1) en de intentie om te melden (tabel 3.2). Van de respondenten die één of meerdere vormen van criminaliteit hebben waargenomen, heeft slechts 30% hiervan (altijd of soms) melding gedaan bij een formele instantie. Tegelijkertijd geeft 78% van alle respondenten aan dat zij een toekomstige waarneming of vermoeden van drugsproductie, -opslag of -dumping wél zouden melden. Dit verschil tussen de intentie tot melden en het meldgedrag komt ook uit eerdere onderzoeken naar voren (Broekhuizen et al., 2025). Deze discrepantie staat bekend als de *intention-behavior gap* (Sheeran & Webb, 2016) en verwijst naar het fenomeen dat mensen vaak van plan zijn iets te doen, maar dit niet altijd in de praktijk uitvoeren. Dit kan onder andere worden veroorzaakt door praktische obstakels, afleiding, onzekerheid of de situatie ter plaatse, en laat zien dat een hoge meldingsintentie niet automatisch leidt tot daadwerkelijk meldgedrag.¹² Op deze oorzaken om niet te melden, gaan we in bij de volgende paragraaf.

Ook in interviews is de meldingsbereidheid van inwoners in het buitengebied van Zeewolde besproken. Professionals ervaren dat de meldingsbereidheid laag is onder inwoners en agrariërs. De geïnterviewde inwoners en ondernemers¹³ schetsen een genuanceerder beeld: zij geven aan dat zij signalen vaak delen binnen onderlinge netwerken, bijvoorbeeld via groepsapps. Deze signalen bereiken volgens hen niet altijd direct officiële instanties, maar kunnen via een beheerder wel worden verzameld en, indien nodig, regionaal of in een veiligheidsoverleg worden

¹² Sheeran, P., & Webb, T. L. (2016). The intention-behavior gap. *Social and Personality Psychology Compass*, 10 (9), 503-518)

¹³ Het is wel goed om op te merken dat het hier om een beperkte selectie van inwoners en ondernemers gaat. Zij zijn (mogelijk) niet representatief voor alle inwoners en ondernemers in het buitengebied van Zeewolde.

ingebracht. Het gebruik van informele kanalen biedt een mogelijke verklaring voor de beperkte meldingen bij officiële instanties.

3.2 Reden om geen melding te maken

Respondenten die van een waarneming van criminaliteit (soms) geen melding hebben gedaan, is gevraagd waarom zij geen melding hebben gedaan. Op deze vraag hebben 34 respondenten een antwoord gegeven. Deze antwoorden staan weergegeven in de tabel 3.3. Hieruit blijkt dat respondenten het meest een waarneming van criminaliteit niet gemeld hebben, omdat ze niet zeker wisten dat er echt sprake was van criminaliteit (13x genoemd). Hiernaast worden geregeld redenen genoemd die laten zien dat respondenten denken dat melden geen meerwaarde heeft: omdat dit soort activiteiten toch niet tegen te houden valt (5x genoemd), omdat ze op een eerdere melding niets gehoord hebben (5x), omdat ze denken dat de politie/gemeente toch niets met de melding zouden doen (4x). Ook zijn er respondenten die een beperkte mate van ernst ervaren: ik had er zelf geen last van (5x genoemd) en ik vond het niet zo erg (1x genoemd).

Tabel 3.3 Waarom heeft u (soms) geen melding gedaan? U mag meerdere antwoorden geven. (N=34)

Antwoordoptie	Aantal
Ik wist niet zeker of er echt sprake was van criminaliteit	13
Melden heeft geen zin, dit soort activiteiten zijn toch niet tegen te houden	5
Op een eerdere melding heb ik nooit meer wat gehoord	5
ik had er zelf geen last van	4
Ik (be)dacht dat de politie/gemeente toch niets doet met mijn melding	4
Ik bemoei mij niet met andermans zaken	3
Melden kost veel moeite/tijd	3
Iemand anders ging al melding maken	3
Ik wist niet zo goed waar ik dit moest melden	2
Ik was bang dat ik iemand vals zou beschuldigen	2
Ik vind dit soort dingen niet mijn probleem	2
Ik was bang voor wraak	1
Ik was bang dat mijn melding niet echt anoniem was	1
Ik wilde geen verrader zijn	1

Ik vond het niet zo erg	1
Ik wil zelf liever niet in contact komen met de overheid, zoals gemeente en politie	1
Anders, namelijk..... ¹⁴	5

Dit beeld wordt in de interviews bevestigd. Daarin wordt verteld dat het melden van signalen volgens agrariërs veel tijd kost of als ingewikkeld wordt ervaren, waardoor zij het proces soms laten voor wat het is. Daarnaast zien inwoners regelmatig verdachte situaties, maar twijfelen zij of deze waarnemingen belangrijk genoeg zijn om te melden. Een geïnterviewde vertelt hierover:

“Soms zie je een verdachte auto rijden door de straat. Maar ja, is dat dan al voldoende voor een melding?”

Anderen ervaren schaamte om melding te doen, vertellen geïnterviewden. Zo vragen zij zich bijvoorbeeld af waarom zij precies benaderd zijn door een crimineel voor het verhuren van hun schuur en kiezen zij er daarom soms voor dit voor zichzelf te houden.

Professionals, inwoners en ondernemers merken daarnaast op dat het vertrouwen in de overheid beperkt is bij bewoners van het buitengebied van Zeewolde. Zij denken dat dit met name komt door de ervaring dat vragen of meldingen vaak onbeantwoord blijven. Deze ervaren onbereikbaarheid van de overheid leidt ertoe dat zij niet snel tot een melding van criminaliteit overgaan op de officiële meldkanalen. Hiernaast hebben bewoners van het buitengebied het gevoel dat de overheid minder aandacht besteedt aan hun gebied in vergelijking met de dichtbevolkte kernen.

Tot slot is er angst voor wraak. Er is een voorbeeld genoemd van een persoon die een vermoeden had van een drugsclub in het buitengebied maar dit niet durfde te melden omdat deze persoon bang was dat het signaal herleidbaar zou zijn. Uit de gesprekken blijkt bovendien dat bij aangetroffen criminele activiteiten het meestal om *“geen kleine jongens”* gaat, wat volgens geïnterviewden ook kan bijdragen aan terughoudendheid bij meldingen.

---

¹⁴ Het was alleen een vermoeden (2x genoemd), de politie heeft de plek al in beeld (1x genoemd), ik heb het alleen via- via gehoord en er was al actie ondernomen (1x genoemd) en ik kreeg niemand aan de lijn bij de politie en 112 bellen leek niet passend (1x genoemd).

3.3 Voorkeur meldlocatie

Respondenten zouden het liefst melding van criminaliteit doen bij de politie: 59% kiest voor het bellen van 0900-8844 of 112 en 20% voor het melden bij de politie aan de balie of op straat. Relatief weinig personen noemen MMA (13%) of de gemeente (7%).

Tabel 3.4 Waar zou u het liefst een melding van criminaliteit doen? Meerdere antwoorden mogelijk, N=100

Antwoordoptie	Aantal	%
Politie via 0900-8844 of 112	59	59,0
Politie aan de balie of op straat	20	20,0
Meld Misdaad Anoniem	13	13,0
Gemeente	7	7,0
Anders, namelijk ¹⁵	5	5,0

Uit interviews blijkt dat er (onder andere) in Zeewolde de mogelijkheid bestaat om criminaliteit te melden bij de vertrouwenspersoon veilig buitengebied bij LTO Noord. Zij ondersteunt bewoners en ondernemers in het buitengebied bij vragen en signalen rondom criminaliteit en ondermijning, zoals inbraken, oplichting en verdachte situaties. Zij is bedoeld als sparringpartner, geeft advies en verzorgt voorlichting, met name aan LTO-afdelingen en inwoners en ondernemers in het buitengebied. Deze vertrouwenspersoon wordt momenteel nog niet genoemd door de respondenten en geïnterviewden als het gaat om meldmogelijkheden in het buitengebied.¹⁶ Meerdere inwoners geven in interviews aan dat zij goed contact hebben met de wijkagent en de voorkeur geven aan het melden via een laagdrempelige route zoals via de wijkagent of de Whatsapp-groepen die actief in gebruik zijn. Professionals benadrukken dat zij proberen zoveel mogelijk terugkoppeling te geven en laagdrempelig bereikbaar te zijn, om het melden van signalen te stimuleren.

¹⁵ Bij de wijkagent (2x genoemd), per telefoon (direct iemand spreken; 1x genoemd), thuis bij ons (1x genoemd). Eén persoon gaf geen toelichting op het antwoord.

¹⁶ Het is goed om te benoemen dat we niet expliciet naar de bekendheid van de vertrouwenspersoon gevraagd hebben. Tegelijkertijd valt op dat in de enquête en in interviews het melden bij de vertrouwenspersoon niet naar voren is gekomen.

Hoofdstuk 4:

Handelingsperspectieven

In dit hoofdstuk richten we ons op de integrale handelingsperspectieven voor het veiliger maken van het buitengebied van Zeewolde die tijdens de interviews naar voren zijn gebracht. Deze handelingsperspectieven zijn inhoudelijk gedreven, aangezien de quickscan geen evaluatie, maar een fenomeenonderzoek betreft. De aanbevelingen zijn niet monodisciplinair gericht op de gemeente, maar bedoeld om integraal op te pakken.

Procesmatig is het van belang aan te stippen dat het de uitvoer van deze handelingsperspectieven bevordert als er sprake is van ten eerste een goede samenwerking binnen de werkgroep Veilig Buitengebied, met een continue aanwezigheid en betrokkenheid van de gemeente Zeewolde¹⁷ en ten tweede voldoende capaciteit om de handelingsperspectieven uit te voeren, mogelijk gecoördineerd vanuit en in samenwerking met de werkgroep.

Voor de volgorde van de weergave van handelingsperspectieven is bewust gekozen. Allereerst ligt de nadruk op het vergroten van de aanwezigheid en zichtbaarheid van de overheid in het gebied (4.1), als basis voor vertrouwen en herkenbaarheid. Vervolgens kunnen de reeds geconstateerde en voor inwoners merkbare problemen worden aangepakt (4.2), zodat zichtbaar wordt dat signalen serieus worden genomen en er daadwerkelijk wordt gehandeld. Door aanwezigheid in het buitengebied en het aanpakken van geconstateerde problemen zal het vertrouwen van agrariërs in de overheid vergroten, hetgeen zorgt voor een goede positie om aan de slag te gaan met het vergroten van de meldingsbereidheid (4.3). Het doel is dat inwoners actiever gaan bijdragen aan het signaleren van problemen, op een moment dat er ook voldoende capaciteit en opvolging is. Tot slot richt dit hoofdstuk zich op het verbeteren van de informatiepositie in het buitengebied (4.4), zodat een completer en structureler beeld ontstaat van wat er speelt in het gebied en daar op ingespeeld kan worden.

4.1 Aanwezigheid in het gebied

Verbeteren aanwezigheid en zichtbaarheid overheid

Overheidsprofessionals geven aan dat zij door beperkte capaciteit maar beperkt in het buitengebied aanwezig kunnen zijn. Als er een situatie plaatsvindt (bijvoorbeeld een inbraak),

---

¹⁷ Uit deze verkenning kwam een signaal van geïnterviewden dat de continuïteit van de betrokkenheid van de gemeente op dit moment (door personele wisselingen) beperkt is, waardoor de ervaring is dat actiepunten blijven liggen.

dan duurt het soms twintig minuten voordat zij ter plaatse zijn, waardoor een aanhouding op heterdaad vrijwel niet plaatsvindt. Inwoners geven aan dat zij vaak goed contact hebben met de wijkagent, maar dat 'de overheid' verder weinig zichtbaar is.

Het vergroten van de aanwezigheid en zichtbaarheid van de overheid in het uitgestrekte buitengebied van Zeewolde betreft daarom de volgende aanbeveling. Door deze aanwezigheid kan het vertrouwen van ondernemers en inwoners in de overheid weer groeien, waardoor zij meer geneigd kunnen worden om waarnemingen van criminaliteit bij de overheid te melden. Dit zorgt voor een betere informatiepositie van de overheid. Als bijvoorbeeld toezichthouders en de politie vaker aanwezig zijn in het buitengebied, dan gaat daar volgens geïnterviewden ook een preventieve werking van uit.

Verken de mogelijkheid van een polderbrigade

In de wetenschap dat de capaciteit van de gemeente en politie schaars is (waardoor de vorige aanbeveling mogelijk moeilijk uit te voeren is), formuleren wij als handelingsperspectief om de inzet van een polderbrigade¹⁸ te verkennen. Een dergelijke brigade bestaat uit inwoners die zichtbaar aanwezig zijn in het gebied, bijvoorbeeld met een hesje en bijvoorbeeld een kentekenplaat achter de raam van de auto met 'polderbrigade' er op. Deze personen kunnen zo een signalerende functie vervullen. Zij kunnen als een vorm van buurttoezicht trainingen krijgen in surveilleren, ondermijning en inbraken. Professionals geven aan dat er elders in het land al mooie voorbeelden bestaan van dergelijke initiatieven, die zowel de betrokkenheid van inwoners vergroten als de informatiepositie van de overheid versterken. Deze polderbrigade kan bijvoorbeeld extra ingezet worden als er weer sprake is van een inbrakengolf.

4.2 Aanpakken problemen agrariërs

Aanpakken onveiligheid door mobiel banditisme en diefstal

Zoals beschreven in paragraaf 2.1, hebben agrariërs in het buitengebied in sterke mate last van diefstal en (bedrijfs)inbraken in schuren en op erven (waarbij mobiel banditisme een rol lijkt te spelen).

---

¹⁸ <https://www.omroepbrabant.nl/nieuws/4362226/polderbrigade-houdt-buitengebied-veilig-al-een-jaar-geen-inbraken-meer>

De eerste aanbeveling voor een veiliger buitengebied is daarom om mobiel banditisme en diefstal aan te pakken. Wij stellen voor in te zetten op een gecombineerde aanpak van handhaving en preventie, waarbij ondernemers in het buitengebied actief worden betrokken. Dit kan bijvoorbeeld door samen met agrariërs te kijken naar eenvoudige, praktische maatregelen om hun beveiliging te verbeteren (zoals betere verlichting, afsluiten van schuren en het beperken van zichtbaarheid van waardevolle apparatuur).

Een manier om kwetsbaarheden bloot te leggen zou een preventiescan kunnen zijn, vergelijkbaar met de scans die ZLTO uitvoert op het gebied van ondermijning en veiligheid. Een dergelijke scan kan in Zeewolde ook gericht zijn op inbraak- en diefstalrisico's op erven en kan concrete, toepasbare aanbevelingen opleveren voor zowel ondernemers als inwoners.

Diefstal, inbraak en mobiel banditisme kan ook tegen worden gegaan door op strategische locaties in het buitengebied ANPR-camera's in te zetten. Geïnterviewden verwachten dat dit zowel preventief als repressief kan bijdragen aan de aanpak van mobiel banditisme en inbraken, doordat kentekens en bewegingen van verdachte voertuigen inzichtelijk worden voor de politie en daarmee gericht kan worden opgetreden. Als aandachtspunt wordt genoemd dat een dergelijk cameratoezicht-systeem in het buitengebied extra infrastructuur vereist (zoals stroom en verbinding). Betrokkenen stellen voor dat deze kosten door de gemeente en ondernemers gezamenlijk gedragen kunnen worden.

Minder anonimiteit door ANPR-camera's

Ook merken geïnterviewden op dat het buitengebied van Zeewolde kwetsbaar is voor inbraken doordat er weinig vaste controlepunten zijn, zoals ANPR-camera's. Hierdoor kunnen voertuigen vrij het gebied in- en uitrijden zonder registratie, wat volgens geïnterviewden de inzet van handhaving bemoeilijkt en de pakkans verlaagt. Wanneer deze ANPR-camera's er komen kan dit volgens professionals op twee manieren bijdragen aan de veiligheid. Enerzijds kan het preventief werken, omdat zij vermoeden dat inbrekers vooraf onderzoeken of zij ongezien een gebied kunnen betreden. Anderzijds kan het ook achteraf onderzoek vergemakkelijken: via de ANPR-camera's kan worden teruggezocht wie op welk moment in het gebied aanwezig was, waardoor sneller actie kan worden ondernomen bij een inbraak en de dader makkelijker kan worden opgespoord. Het buitengebied wijkt hierin af van bijvoorbeeld een industrieterrein of woongebied. In bepaalde seizoenen is het normaal dat er 's nachts veel vrachtverkeer rijdt, waardoor afwijkende situaties minder snel opvallen en minder snel worden gemeld. Nachtelijke

bedrijvigheid is in het buitengebied gebruikelijker dan in woonwijken. Juist omdat sociale controle en meldingsbereidheid in deze context beperkter zijn, kan ANPR een belangrijke aanvullende informatiebron vormen.

Daarnaast kan de inzet van ANPR volgens professionals bijdragen aan meer heterdaadgericht optreden. Wanneer via ANPR meldingen binnenkomen van voertuigen die passen binnen bepaalde risicoprofielen of die al gesignaleerd zijn, kan hier direct op worden geacteerd. Dit kan de pakkans vergroten en het opsporingsproces versnellen. Hoewel er wensen bestaan voor de inzet van ANPR-camera's, zijn deze nog niet concreet gerealiseerd. Naast het tegengaan van inbraken kan dit ook preventief werken tegen criminelen die locaties willen gebruiken voor (drugs)criminaliteit.

Verbeteren verkeersveiligheid

De laatste aanbeveling is om verkeersveiligheid in het buitengebied een expliciete plek in het lokale veiligheids- of leefbaarheidsbeleid te geven. Het thema verkeersveiligheid komt namelijk vaak terug in interviews met inwoners en ondernemers. Zij ervaren structurele knelpunten in het buitengebied, zoals onveilige wegen, slechte verlichting, onderhoudstekorten en een toename van doorgaand verkeer op wegen die bedoeld zijn voor bestemmingsverkeer. Deze signalen hebben vooral betrekking op de veiligheid van fietsers.

We raden aan de signalen uit dit onderzoek te gebruiken als input voor een gerichte verkeersveiligheidsanalyse, met aandacht voor verlichting, wegonderhoud en het gebruik van wegen door doorgaand verkeer. Daarmee wordt de ervaren onveiligheid van bewoners en ondernemers structureel meegenomen in gemeentelijke afwegingen.

4.3 Verbeteren meldingsbereidheid

Inzetten op meldingsbereidheid is belangrijk, omdat bewoners en ondernemers eerder dan overheidspartners zicht kunnen hebben op de criminaliteit die in het buitengebied van Zeewolde plaatsvindt. De gemeente en haar veiligheidspartners hebben de afgelopen periode ingezet op

het verbeteren van de meldingsbereidheid. Zo is er een emmeractie uitgevoerd.¹⁹ Ook in gesprekken komen voorlichtingsavonden naar voren, waar geurtonnen²⁰ worden ingezet. Tegelijkertijd blijkt uit de quickscan dat de meldingsbereidheid van ondernemers en inwoners nog wel om verbetering vraagt. We formuleren hieronder verschillende handelingsperspectieven.

Geef een terugkoppeling/opvolging op een melding

Als grootste aandachtspunt komt naar voren dat de ervaring is dat de opvolging van een signaal of melding (bijvoorbeeld gedaan tijdens een voorlichtingsavond) vaak uitblijft. De bereidheid om op een later moment weer een melding te doen, neemt door deze ervaring sterk af. Ook de behoefte om aan toekomstige bijeenkomsten mee te doen wordt hierdoor minder groot.

De aanbeveling is daarom om voor een duidelijke en zichtbare opvolging van meldingen te zorgen, zodat inwoners ervaren dat signalen leiden tot concrete acties.

Dit kan bijvoorbeeld door:

- Meldingen actief op te pakken en waar mogelijk terugkoppeling geven over de resultaten.
- Wanneer afspraken worden gemaakt met inwoners of partners duidelijke vervolgacties te ondernemen en dit terug te koppelen waar kan.
- Inwoners te informeren over welke acties wel/niet mogelijk zijn en waarom.

Koppel informele en formele meldkanalen

Om te zorgen dat een signaal niet tussen wal en schip valt, is het hiernaast van belang dat informele meldkanalen, zoals WhatsApp-groepen, goed gekoppeld worden aan formele meldpunten (bijvoorbeeld doordat de beheerders weten wat belangrijk is om te melden bij formele instanties). Dit vergroot de kans dat signalen daadwerkelijk bij de juiste instantie terechtkomen en opgevolgd worden. Ook communicatie over wanneer en hoe te melden via sociale media kanalen die veel agrariërs volgen kan hierbij een rol spelen.

---

¹⁹ De gemeente en politie zijn in samenwerking langs de deuren gegaan om emmers met voorlichtingsproducten en -folders uit te delen, gericht op veiligheid en het gesprek met inwoners en ondernemers over ondermijnende criminaliteit; soms kregen zij daarbij ook een rondleiding op het erf.

²⁰ Deze geurtonnen hadden de geur van een drugslab. Inwoners en ondernemers konden hier aan ruiken zodat zij in het vervolg deze geur herkennen en kunnen melden.

Breng de vertrouwenspersoon nadrukkelijk(er) onder de aandacht

In de gesprekken wordt de meldoptie bij de vertrouwenspersoon veilig buitengebied niet expliciet genoemd. Gezien haar rol als laagdrempelig aanspreekpunt en het belang van een sterke (ook informele) meldcultuur in het buitengebied, kan het waardevol zijn om haar functie en bereikbaarheid nadrukkelijker onder de aandacht te brengen bij bewoners en ondernemers.

Herhaaldelijke aandacht

Tot slot is het belangrijk om campagnes niet eenmalig, maar herhaaldelijk uit te voeren. Geïnterviewden geven namelijk aan dat meldingen tijdelijk toenemen tijdens of na campagnes, maar dat dit effect na verloop van tijd weer wegzakt. We raden aan bij deze campagnes ook aandacht te besteden aan het belang van ook melden van alleen vermoedens. We zagen immers in de evaluatie dat inwoners en agrariërs bij twijfels over (de ernst van) hun waarneming niet tot een melding overgaan, bijvoorbeeld bij het zien van een verdachte auto. De politie wil dergelijke informatie echter ook graag ontvangen.

4.4 Verbeteren informatiepositie

Zicht op en tegengaan van leegstand

Uit de quickscan blijkt dat in het buitengebied een deel van de voormalige agrarische bedrijven leegstaat of antikraak wordt bewoond. Slecht onderhouden panden²¹ en leegstand worden gezien als risicofactoren voor criminele activiteiten en benadering, zeker aangezien er beperkt zicht is op wat zich op erven afspeelt. Om de kwetsbaarheid door leegstand tegen te gaan doen we twee aanbevelingen.

De eerste aanbeveling betreft om meer gestructureerd inzicht te krijgen op de leegstand in het buitengebied. Geïnterviewden spreken bijvoorbeeld over monitoring of een lege panden analyse. De tweede aanbeveling is om vervolgens agrariërs of andere ondernemers met leegstand

---

²¹ Achterstallig onderhoud kan een risicofactor zijn voor ondermijning, omdat dit kan wijzen op financiële druk en dat kan eigenaren of gebruikers kwetsbaarder maken voor criminelen die snel geld of 'hulp' aanbieden in ruil voor het gebruik van het pand of terrein voor illegale activiteiten.

proactief te helpen met het vinden van een andere invulling van de leegstaande locatie. Het gaat om het bieden van perspectief: een alternatieve, legale invulling van lege gebouwen.

Een mogelijk voor Zeewolde relevant initiatief, betreft het VABIMPULS-programma uit Brabant²², waarmee agrarische ondernemers actief worden geholpen bij het omgaan met lege stallen, bijvoorbeeld bij stoppen, (her)bestemming of sloop (waarmee leegstand wordt voorkomen). Zeewolde of de provincie kan van deze aanpak leren door een vergelijkbaar begeleidingsprogramma op te zetten, zodat eigenaren tijdig ondersteund worden bij de transitie van hun agrarische panden en het risico op leegstand, illegale bewoning of misbruik wordt verkleind.

Aanvullend kan – in lijn met ervaringen uit onder andere de provincie Utrecht – worden overwogen om agrariërs te ondersteunen door plattelandscoaches. Het gaat om onafhankelijke plattelandscoaches die agrarische ondernemers en erfeigenaren ondersteunen bij keuzes rond bedrijfsbeëindiging, functieverandering en familie- en bedrijfscontinuïteit²³. Daarnaast is het raadzaam om breder te kijken naar financieringsmogelijkheden door actief Europese en regionale subsidieprogramma's te benutten. Een voorbeeld dat de provincie Utrecht in de Agenda Vitaal Platteland²⁴ aanhaalt is LEADER²⁵, dat lokale en innovatieve projecten ondersteunt op het gebied van leefbaarheid, economie, duurzaamheid en landschapsontwikkeling.²⁶

Zicht op arbeidsuitbuiting en migrantenhuisvesting verbeteren

In het buitengebied van Zeewolde worden, met name in de agrarische sector, veel arbeidsmigranten gehuisvest voor seizoensarbeid. Concrete uitbuitingscasussen worden niet genoemd, maar er zijn wel signalen van schrijnende huisvesting, illegale bewoning, (te) hoge huurprijzen en slecht zicht op mogelijke misstanden. Afhankelijkheid van werkgevers voor huisvesting kan bij baanverlies van een werknemer leiden tot dakloosheid. Daarnaast verblijft

---

²² <https://www.brabant.nl/legestallen/>

²³ Meer informatie over de plattelandscoaches en de Utrechtse aanpak via deze link:

<https://www.stateninformatie.provincie-utrecht.nl/Documenten/1-Uitvoeringsplan-Ondermijning-2025-2026.pdf>

²⁴ [https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2022-](https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2022-04/Folder%20Programma%20Agenda%20Vitaal%20Platteland.pdf)

[04/Folder%20Programma%20Agenda%20Vitaal%20Platteland.pdf](https://www.provincie-utrecht.nl/sites/default/files/2022-04/Folder%20Programma%20Agenda%20Vitaal%20Platteland.pdf)

²⁵ <https://www.netwerkplatteland.nl/subsidies-en-openstellingen/leader/wat-is-leader>

²⁶ <https://www.flevoland.nl/content/pages/dossiers/gemeenschappelijk-landbouwbeleid-glb/alle-regelingen/leader?utm>

een groep kwetsbare personen in tenten, caravans of boten, wat leidt tot leefbaarheids- en veiligheidsproblemen.

Om de problematiek rond huisvesting van arbeidsmigranten en andere kwetsbare groepen in het buitengebied van Zeewolde effectief aan te pakken, is het belangrijk eerst een volledig beeld van de situatie te krijgen. Hierbij gaat het om zowel legale als illegale bewoning, de leefomstandigheden van arbeidsmigranten en de aanwezigheid van kwetsbare groepen zoals stads- en bootnomaden. Op basis van dit inzicht kan een (integrale) aanpak worden ontwikkeld, bijvoorbeeld in de vorm van een project of programma met meerdere elementen:

- Aanspreken van agrariërs op goed werkgeverschap en verantwoordelijk huisvesten van arbeidsmigranten.
- Handhaving en toezicht op illegale bewoning en mogelijke uitbuiting.
- Ondersteuning en alternatieven voor arbeidsmigranten of andere bewoners die hun woning verliezen, zodat zij niet in onveilige situaties terechtkomen (bijvoorbeeld via tijdelijke huisvesting of begeleid onderdak).
- Samenwerking met maatschappelijke en zorgorganisaties, zodat kwetsbare groepen vroegtijdig worden gesignaleerd en ondersteund.

Data gedreven analyses

Om de informatiepositie te verbeteren kan een data gedreven analyse risico's op criminaliteit, veiligheid en ondermijning inzichtelijk maken in het buitengebied van Zeewolde. Denk daarbij aan gebieden met veel leegstand, bedrijven die op papier gevestigd zijn op een locatie, maar hier de uiterlijke verschijningsvormen niet van hebben of adressen of ander soort afwijkende bedrijfsconstructies die vraagtekens oproepen. Hierbij kan worden geleerd van andere gemeenten of kan in de basis gebruik worden gemaakt van de 'Handreiking Informatiebeeld Buitengebied door gemeenten'.²⁷ Het houden van een schouw is bijvoorbeeld een onderdeel hiervan. Kijkend naar veiligheid kan hier specifiek voor Zeewolde gefocust worden op risico's op veiligheid, maar ook een gebrek aan inbraakpreventie of signalen van ondermijning. Het advies zou zijn om de schouw op de volgende drie elementen in te steken: veiligheid, inbraakpreventie en ondermijning.

---

²⁷ https://kennisplatformondermijning.nl/file/download/1e1bb8e9-82af-4d08-88fc-8142b25288cc/220209-handreiking-informatiebeeld-buitengebied_voor-gemeenten-1.pdf

Hoofdstuk 5: Samenvatting

Dit onderzoek had als doel om inzicht te krijgen in de aard en omvang van (ondermijnende) criminaliteit en onveiligheid in het buitengebied van Zeewolde, de meldingsbereidheid van agrariërs en inwoners, de kwetsbaarheid van het gebied voor criminele benadering en de handelingsperspectieven voor het verbeteren van de veiligheid. Op basis van de vragenlijst (N=100), interviews met inwoners, ondernemers en professionals (N=19) en een vergelijking met twee eerdere onderzoeken in Brabant-Zeeland, geven we hieronder een samenvatting van het onderzoek.

5.1 Aard en omvang van de problematiek

De quickscan laat zien dat criminaliteit en onveiligheid in het buitengebied van Zeewolde een breed ervaren probleem is onder inwoners en ondernemers. Meer dan de helft van de respondenten geeft aan ooit slachtoffer te zijn geweest van diefstal of inbraak in het buitengebied. Met name inbraken in bedrijfspanden komen veel voor (35%), naast diefstal van goederen op erven, uit schuren en van landbouwmachines, brandstof en gereedschap. Respondenten beschrijven deze inbraken als grootschalig en professioneel, vaak geconcentreerd in korte perioden en op meerdere erven tegelijkertijd. Dit beeld wordt door de politie herkend als mobiel banditisme, waarbij daders vaak niet lokaal opereren maar ook het land of zelfs Europa doortrekken.

Hiernaast blijkt dat ruim een kwart van de respondenten (26%) zelf is benaderd met een verzoek om een agrarisch pand of terrein te verhuren, waarbij zij vermoedden dat dit verband hield met drugscriminaliteit. Dit aandeel ligt beduidend hoger dan in vergelijkbare onderzoeken in Brabant-Zeeland (circa 17%). Hoewel het merendeel van de benaderingen zonder directe intimidatie verloopt, geeft ongeveer 30% van de benaderde respondenten aan zich hierdoor (enigszins) geïntimideerd te hebben gevoeld. Interviews laten zien dat het risico met name toeneemt wanneer agrariërs wél in zee gaan met dergelijke huurders, waarna sprake kan zijn van dreiging en geweld.

Wat betreft het (vermoedelijk) crimineel gebruik van agrarische panden denkt 27% van de respondenten dat dit vaak of zeer vaak voorkomt in het buitengebied van Zeewolde. Daarnaast geeft 62% aan te weten dat drugscriminelen wel eens gebruik hebben gemaakt van agrarische bedrijfsgebouwen of terreinen. Tegelijkertijd geeft 36% aan dit niet te weten, wat duidt op

beperkte zichtbaarheid van deze vorm van criminaliteit. Professionals bevestigen dat met name stashlocaties en gebruik van leegstaande schuren zich grotendeels buiten het zicht afspelen.

Andere vormen van criminaliteit en onveiligheid worden in beperktere mate waargenomen, maar dragen wel bij aan het bredere veiligheidsbeeld. Zo geeft 30% van de respondenten aan in de afgelopen 12 maanden drugsdeals op straat te hebben gezien of vermoed, en 17% het dumpen van drugsafval. Hennepteelt, arbeidsuitbuiting en opslag van wapens worden minder vaak expliciet waargenomen, maar professionals geven aan dat deze problematiek waarschijnlijk deels onder de radar blijft. Ook is er sprake van signalen van arbeidsmigrantenhuisvesting onder slechte omstandigheden, afhankelijkheidsrelaties van de werkgever en een beperkt zicht op deze problematiek in het buitengebied.

In de verdiepende gesprekken wordt verkeersveiligheid veel genoemd als vorm van overlast waar inwoners van het buitengebied mee te maken krijgen, bijvoorbeeld door wegen die onveilig zijn ingericht voor fietsers in combinatie met vrachtverkeer en verkeersdrukke, of door slecht verlichte wegen. Daarnaast geven inwoners aan soms het vermoeden te hebben dat criminelen de omgeving verkennen met fietsen, auto's of drones. Of dit specifiek voor inbraken is of bijvoorbeeld het spotten van geschikte schuren om criminele activiteiten uit te voeren is niet duidelijk. Ook vinden er volgens professionals andere vormen van overlast plaats in het buitengebied van Zeewolde, zoals afvaldumpingen, de aanwezigheid van stads- en bootnomaden en groepen personen (vaak jongeren) die samenkomen in het bos en het buitengebied en overlast veroorzaken.

5.2 Meldingsbereidheid van agrariërs en inwoners

Van de respondenten die één of meerdere vormen van criminaliteit hebben waargenomen, heeft 30% hiervan (altijd of soms) melding gedaan bij een formele instantie. Tegelijkertijd geeft 78% van alle respondenten aan dat zij vermoedens van drugsproductie, -opslag of -dumping wél zouden melden. Dit betreft een discrepantie, die in eerder onderzoek al naar voren kwam en de *intention-behavior gap* wordt genoemd.

De belangrijkste reden om uiteindelijk toch geen melding te doen, is twijfel over de waarneming: 'is het wel echt criminaliteit?'. Inwoners twijfelen of hun waarnemingen ernstig of concreet genoeg zijn om te melden. Hiernaast denkt een deel van de respondenten dat melden geen zin

heeft. Ze hebben bijvoorbeeld op een eerdere melding niets gehoord en denken dat de politie/gemeente toch niets met de melding zouden doen. Hieraan gerelateerd komt in het onderzoek ook een breder gebrek aan vertrouwen in de overheid naar voren. Een andere reden om niet te melden is dat agrariërs en inwoners het doen van een melding als tijdrovend of ingewikkeld ervaren. Angst voor herleidbaarheid of wraak wordt minder vaak genoemd, maar speelt bij sommige respondenten wel degelijk een rol - vooral bij vermoedens van zware criminaliteit zoals drugslabs. Tot slot blijkt uit de evaluatie dat signalen van criminaliteit door sommigen eerder binnen informele netwerken worden gedeeld, zoals WhatsApp-groepen in het buitengebied. Deze signalen vinden niet altijd hun weg naar formele meldkanalen.

Wat betreft voorkeuren voor melden blijkt dat het merendeel van de respondenten het liefst contact opneemt met de politie via 0900-8844 of 112 of op straat of aan de balie. Laagdrempelig contact met de wijkagent wordt daarbij als belangrijk ervaren. Meldingen bij de gemeente of via Meld Misdaad Anoniem worden aanzienlijk minder vaak als voorkeursroute genoemd. Uit interviews blijkt daarnaast dat de vertrouwenspersoon veilig buitengebied bij LTO Noord een ondersteunende rol kan spelen, maar momenteel nog weinig bekend is bij inwoners en ondernemers.²⁸

5.3 Kwetsbaarheid van het buitengebied

Het buitengebied van Zeewolde kent verschillende kwetsbaarheden op het gebied van criminaliteit en ondermijning. De uitgestrektheid van het gebied en de beperkte capaciteit van toezichthouders van (met name) de gemeente en de politie zorgen ervoor dat toezicht lastig is en heterdaadsituaties nauwelijks plaatsvinden. Professionals geven aan dat het soms twintig minuten duurt voordat zij ter plaatse zijn, waardoor daders voldoende tijd hebben om te ontsnappen. Daarnaast zijn agrariërs en bewoners in sommige gevallen zelf kwetsbaar, doordat zij bedrijfsgebouwen, woningen en machines niet altijd goed afsluiten. Hoewel sommige bewoners preventieve maatregelen treffen, zoals het plaatsen van camera's, hekken en goede sloten, blijft dit beperkt tot een deel van de inwoners en ondernemers in het buitengebied van Zeewolde.

---

²⁸ Het is goed om te benoemen dat we niet expliciet naar de bekendheid van de vertrouwenspersoon gevraagd hebben. Tegelijkertijd valt op dat in de enquête en in interviews het melden bij de vertrouwenspersoon niet naar voren is gekomen.

Een specifieke kwetsbaarheid betreft personen die bij agrarische panden aanbellen of brieven in de bus doen voor het huren van een schuur met vermoedelijk criminele intenties. In Zeewolde geeft bijna 26% van de respondenten aan dat zij weleens iemand aan de deur hebben gehad die hun bedrijfsgebouw of terrein wilde gebruiken, vermoedelijk in verband met (drugs)criminaliteit. Dit aandeel ligt beduidend hoger dan bij vergelijkbare onderzoeken in Brabant-Zeeland (Boelens & Groothuis, 2020; Broekhuizen, Mehlbaum & van den Akker, 2025). Daarnaast zijn er risicovolle toegangspaden, zoals de Molenpaden, en ontbrekende vaste controlepunten zoals ANPR-camera's, waardoor voertuigen vrij het gebied kunnen in- en uitrijden en de pakkans laag blijft.

Leegstand van panden en bedrijfsgebouwen vergroot eveneens de kwetsbaarheid van het gebied. Van de respondenten geeft 7% aan een leegstaande woning (3,6%) of schuur/loods (3,6%) te hebben. Professionals merken op dat steeds meer schuren leegstaan door wisselende bestemmingen en administratieve moeilijkheden bij herbestemming. In enkele gebieden, zoals de groenstrook tussen de Veluwe en de Oostvaardersplassen, worden leegstaande panden antikraak verhuurd aan nieuwe bewoners die volgens geïnterviewden weinig binding hebben met het buitengebied. Dit leidt volgens geïnterviewden tot een afname van sociale cohesie en het 'ons-kent-ons'-gevoel, waardoor criminele activiteiten minder snel worden opgemerkt.

5.4 Handelingsperspectieven

Voor het veiliger maken van het buitengebied van Zeewolde is het van belang om de aanpak gefaseerd in te richten, waarbij wordt gestart met zichtbaarheid en aanwezigheid, gevolgd door het aanpakken van concrete problematiek, het versterken van de meldingsstructuur en tot slot het verdiepen van het inzicht in onderliggende signalen.

Allereerst is het van belang om de zichtbaarheid en aanwezigheid van de overheid en haar partners in het buitengebied te vergroten. Dit kan onder andere door structurele aanwezigheid in het gebied en het verkennen van de inzet van een (getrainde) polderbrigade van inwoners die signalen kunnen waarnemen en doorgeven. Een zichtbare overheid draagt bij aan vertrouwen, herkenbaarheid en een grotere bereidheid om signalen te delen.

Vervolgens is het van belang om de problemen aan te pakken die momenteel het meest zichtbaar zijn en direct worden ervaren door inwoners en ondernemers. In het buitengebied gaat het hierbij met name om diefstal en verkeersveiligheid. Een combinatie van handhaving en

preventie ligt voor de hand, bijvoorbeeld door agrariërs te ondersteunen met praktische maatregelen zoals betere verlichting, het afsluiten van schuren en het beperken van zichtbaarheid van waardevolle apparatuur. Ook het uitvoeren van preventiescans en het strategisch inzetten van ANPR-camera's kan bijdragen aan zowel preventie als opsporing. Daarnaast verdient verkeersveiligheid expliciete aandacht, aangezien slechte verlichting, onderhoudstekorten en ongewenste verkeersstromen met name risico's opleveren voor fietsers.

Wanneer zichtbaarheid en opvolging worden vergroot en concrete problemen worden aangepakt, ontstaat ruimte om de meldingsbereidheid onder inwoners en ondernemers verder te versterken. Een goed functionerende meldstructuur is hierbij essentieel. Dit vraagt erom dat meldingen zichtbaar leiden tot concrete acties en dat hierover wordt teruggekoppeld. Gerichte communicatie en herhaalde campagnes kunnen het belang van melden onderstrepen en bijdragen aan een actievere rol van inwoners bij het signaleren van onveilige situaties.

Tot slot is het van belang om het inzicht in minder zichtbare en meer structurele problematiek te verdiepen. In het buitengebied kunnen leegstaande panden kwetsbaar zijn voor crimineel gebruik. Het is daarom aan te bevelen leegstand systematisch in kaart te brengen en eigenaren te ondersteunen bij legale alternatieve invullingen, bijvoorbeeld via een begeleidingsprogramma vergelijkbaar met VABIMPULS of met inzet van Europese LEADER-middelen. Daarnaast vraagt de huisvesting van arbeidsmigranten en andere kwetsbare groepen aandacht, met name waar sprake is van mogelijke uitbuiting of leefbaarheidsproblemen. Het is belangrijk om eerst een volledig beeld te verkrijgen, waarna een integrale aanpak kan worden ontwikkeld, bijvoorbeeld via handhaving, ondersteuning van bewoners, het aanspreken van werkgevers en samenwerking met maatschappelijke organisaties. Datagedreven analyses kunnen hierbij helpen om risico's op criminaliteit, ondermijning en onveiligheid beter in beeld te brengen en gericht op te treden.

Een belangrijke randvoorwaarde in alle fasen is de continuïteit en betrokkenheid van de werkgroep Veilig Buitengebied. Deze werkgroep kan, met nauwe betrokkenheid van de gemeente Zeewolde en voldoende capaciteit, een belangrijke rol vervullen in de coördinatie en

KA Research

Criminologie en Onderzoek